

Ruben zoekt zijn voorvaderen

Parijs, februari 1997 in een van de sporadisch overgebleven Parijse cafés chantalle genieten wij met de anderhalfjarige Ruben Bausch van de Parijse ambiance en muziek. De artiesten zijn oud en zo versleten dat ze de trekaccordeon vervangen hebben door toetsen, met passie musiceren zij. De gerant gekleed met lange schort en zijn kelners zingen beurtelings mee met bekende oude succesnummers van Edith Piaf.

Daar maak ik met mijn zoon Rudolf de afspraak om voor het te laat is naar Duitsland te gaan. Daar is in Inden omstreeks 1500 onze Bausch dynastie begonnen. Helaas zijn gigantische graafmachines van de bruinkool industrie bezig het dorpje met de voet gelijk maken.

Wanneer wij snel zijn kunnen wij de jongste loot, Ruben, van de familie lijfelijk in contact brengen met het verleden.

“Doen wij”, beloofd mijn zoon. Omdat mijn Frans te slecht is, roep ik tijdens de lunch en lichte muziek opgewekt:

Bericht aan de reizigers.

Bestijg de fiets nooit zonder je valies met dromen.

Dan vind je in elke stad behoorlijk onderkomen.

Een jaar later voegen wij de daad bij het woord en gaat Ruben met zijn vader en opa Appie op zoektocht naar zijn voorvaderen.

Veertien generaties geleden is onze stamvader Werner Bausch naar Inden gegaan. Veel is er gebeurd in de volgende eeuwen en via geschriften in het archief van Duren bewaard gebleven.

Vader Rudolf is inmiddels net dertig, het leven gaat zijn gang.

Tijdens de tocht die slechts 60 km ver is, zit de kleine Ruben achter in de auto op zijn troon. Hij is met zijn blauwe ogen en blonde kop het middelpunt van optimisme. Hij kraait het uit van plezier, maar slaapt al tijdens de overgang van de virtuele grens in Posterholt, geen 15 kilometer verder.

Onze smokkelverhalen van Bausch modems naar Heinsberg hoort hij niet. Heimelijk genietend stel ik vast dat Rudolf geprikkeld is dat zijn zoon slaapt bij zijn verhaal over die vervelende douanes die met hond zijn auto bespringen. Hij heeft enige jaren in Heinsberg in ons bedrijf gewerkt. Hij herinnert zich goed aan de heikele situaties toen er nog grenzen waren. Het was 1990 toen grenzen open gingen!

Al eerder heb ik over Inden, de familie en hun leven verteld en geschreven.

Toch verbaast het mij dat Rudolf bij de binnenkomst in het verloren stadje vergeefs blijft zoeken naar het plaatsbordje Inden.

Er staan nog wat huizen en boerderijen maar veel lege, met onkruid overwoekerde, plekken verraden de toekomst.

Alles zal tot de aarde wederkeren.

Het plaatsnaam bordje Inden is al weg

Het dorpje staat in de weg van kolossale graafmachines van bruinkolen.

Aan de lopende band wordt dag en nacht tot 100 meter diep gegraven.

De bruinkool gaat direct met de lopende band naar de elektrische centrales.

Er staan er al zeven en de nieuwe groeve Gatsweiler II zal zelfs het

grondwaterpeil in Roermond, ons Limburgse thuisland aantasten.

Inden vervalt tot een gostown

Het protestante kerkhof waar velen van onze voorvaderen zijn begraven zal binnenkort geruimd worden. De kerkdienst is al geweest, de kerk gesloten.

De begraafplaats is ons doel van de tocht.

Boven het dorp, waar het riviertje de Inden in het verleden voor veel

wateroverlast zorgde, ligt het kerkhof.

Een kruis tussen bomen, hoog op een heuvel wijst de weg.

Onwezenlijk ver van het dorp lijkt het, zo veel huizen zijn al gevallen.

Het katholieke kerkhof waar Albert Bausch in februari 1667 zijn tweede

dood geboren kind begraaft ligt op loopafstand. Na een historische strijd

met de katholieke pastoor die geen ketters toestaat op gewijde grond heeft

de hertog van Jülich toestemming gegeven. Het zal geholpen hebben dat

Albert bij de hertog gewerkt heeft. Deze tragische gebeurtenis zal leiden tot

een eigen Evangelische kerk annex school en begraafplaats in het

eigenzinnige Inden. Veel gereformeerden leefden er toen niet.

Nu staan wij ruim 330 jaar later bij het door hoge muren omringde en

gesloten kerkhof.

Het is guur, de regen geselt en bij Rudolf giert een aankomende griep.

‘In Parijs was het al lente’, kucht hij.

Niets kan ons weerhouden en wij klimmen over de muur van Gods akker.

Onmiddellijk stoten wij op het monument van Theodor Bausch.

Die heeft in 1820 het kerkhof laten renoveren en ligt er nog steeds

begraven. Het kerkhof laat al veel verlaten open plekken zien.

Veel graven zijn geruimd maar de hoek van de Bauschen schijnt nog intact.

Kleinzoon Ruben, schuifelt in zijn rode jack kleintjes tussen de stenen en

gooit steentjes rond. Zittend op het graf van ene Albert Bausch

contrasteert hij fel met het marmeren zwart.

De krullenkop roept dat ik stout ben.

Wij mompelen dat hier vele Bauschen te rusten liggen; de Victors,

Katherina, s, Karls, Ludolfs en veel Alberten.

‘Weg, weg’, roept hij in zijn Frans Nederlands kleutertaaltje.

Weet hij veel wat een dode is!

Ik neem onder indruk van zoveel voorvaderen mijn hoed af.

Deze gebeurtenis zal hem toch niet traumatiseren, maak ik mij zorgen.

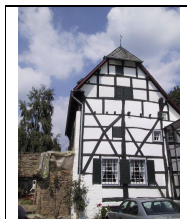
Wij tillen hem terug over de muur en zien ons ontdekt door een Duitse boer

met grimmig aangelijsde hond.

Ruben zit veilig bij zijn vader op de schouder.

Gelukkig begrijpt hij onze tocht en verwijst naar een boerderij onder de heuvel. ' Daar is de Bauschhof 'zegt hij. ' Herman Mülke is mijn collega'. Dat klopt niet denk ik en wij zetten onze speurtocht voort. Via modderige karrensporen rijden wij het erf van de Bauschhof op. Zoon Rudolf is ijverig in de weer met digitaal fotograferen terwijl ik aanbel voor nadere informatie. Intussen kakt Ruben reukbaar in zijn broek. Wij worden hartelijk ontvangen door Herman die twee en vijftig jaar is. Zijn moeder is een Bausch en komt ergens van de Lunenberger heide. Hij is procuratiehouder op de suiker fabriek omdat zelfstandig boeren ongekend moeilijk is. Maar het blijft zijn hobby verbaasd ons zijn verhaal. Veertig hectaren land in Berzbuir, in het Eifel landschap is een emotionele hobby en heeft niets te maken met rationeel denken, geeft hij toe. Zijn vrouw en twee studerende zonen in Aken helpen mee. Nu begrijp ik het verhaal een jaar geleden dat Adele Blömer, de weduwe van Alfred Blömer, mij vertelde. Zij is dan twee en negentig en leeft soms al in het verleden. Zij heeft het over een Herman Mülke die de Bauschhof van Berzbuir in de familie Bausch zal houden. Wij horen de levensgeschiedenis van de familie Blömer, een leraren familie. Kost wat kost moet de Bausch Lehnhof bewaard blijven en tot monument verheven worden. Dat is Alfreds levenswerk. Hij heeft veel onderzoek gedaan naar de Frankische boerderij die de Bauschhof is en naar haar bewoners. De bewoners hebben het zelf opgeschreven en al die jaren in een soort Bausch bijbel bewaard op de boerderij. Alles is voor zijn dood overgedragen aan het museum in Düren. Geen prijs gaat te hoog en Alfred bereikt veel. De Frankische boerderij uit 1400 wordt tot monument verheven en door zijn publicaties befaamd. Minder bekend is hun streven een echte erfgenaam te krijgen, zij bleven kinderloos. Tot tweemaal toe probeerde hij een Bausch (neef) als zoon te adopteren. Hij nam na de oorlog een twaalfjarige Bausch, Victor, in de familie op. Het bleken geen geboren boeren te zijn. De adopties werden afgeblazen. Dit brengt mij op de verhoudingen in de Bausch familie. Een tak was en bleef boer (de Inden stam) terwijl de tak uit Berzbuir zich aangetrokken voelde tot meer avontuur en vernieuwing. Dit gaat in ieder geval op met Werner die in 1555 voor een tweede maal huwt. Zijn twee eerdere zonen Johan en Peter, blijven katholiek en groeien op tot goede boeren in de Zehenthof en Wolfshof. Werner zelf wordt protestant en begint op vijftig jarige leeftijd nog een nieuw hoofdstuk. Uit deze tak worden later bestuurders en fabrikanten in het welvarende Düren geboren. Zij starten het Berzbuir hoofdstuk dat een tweehonderd jarig vervolg krijgt in een leven in het katholieke Beek. Het zijn bewogen tijden geweest.

Met Herman praten wij over zijn droom boer te worden. De twee Bauschhoven in Inden werden door de erven steeds meer gedeeld. Muren splitsen de boerderijen in steeds kleinere delen. De landerijen werden kleiner. Kopen en samenvoegen lukte niet. Alleen het Bauschhof schild werd hem door zijn oom geschonken. Kon in ieder geval de naam doorgaan. De totale onteigening door de bruinkolen industrie Gartzweiler II doorkruist zijn plannen. Hij weet van de Bauschhof in Berzbuir en is voor de verleiding gevallen. Hij weet dat de boerderij opnieuw gerestaureerd moet worden. Toch heeft hij de Bausch Hof overgenomen en er voor gezorgd dat Adele er in haar laatste jaren goed verzorgd wordt. Herman vertelt over een papierfabriek Victor Bausch & Zonen uit Meckelenburg die uit Düren afkomstig zijn. Deze Familie Bausch is in 1871 met groothertog Franz II in Meckelenburg een perkament fabriek begonnen. Hij heeft zelfs foto's uit die tijd. Hoe dit bedrijf na de plundering door Russen opnieuw werd opgebouwd in de DDR. Maar ook hoe dr. Victor Bausch in 1950 naar Berlijn is gevlucht. Hij schijnt nu in Portugal te wonen. Wij praten over Internet en de mogelijkheid om rondom de Bauschhof een website te openen. Mogelijk dat er nog meer over onze geschiedenis bekend wordt. Onze gastheer luistert wel maar heeft weinig op met deze tak van technologie. Kan Internet iets toevoegen aan de Bauschhof?

Ruben heeft het, na een handige verschoning door zijn vader, prima naar zijn zin in de warme Duitse woonkamer. Koekjes, speelgoed, hij heeft het er druk mee. Steeds zegt hij duidelijk, ' dank U wel, merci bien en zelfs danke schön.' Het wordt een talenwonder die kleinzoon van mij. De Duitse pet die hij als geschenk krijgt wil hij niet. Zet hem resoluut niet op. Neen, non, hij blijft hardnekkig, nein. Met zijn charme is hij in staat onze verre Duitse familie te ontroeren.

Inden, 22 Maart 1998
ajb